

EUBRIS

MARIA OCHESCU



Istoria văzută **altfel**

Noua perspectivă în școala românească

concentrat de istorie 5 |

scheme recapitulative teste de evaluare

altfel



Concentrat de istorie 5

Scheme recapitulative

și teste de evaluare

altfel



CUPRINS

SCHEME RECAPITULATIVE

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1 – INTRODUCERE ÎN STUDIUL ISTORIEI

1.1. Istoria ca știință. Omul și mediul	6
1.2. Marile zone de apariție a civilizației	8

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2 – PREISTORIA UMANITĂȚII

2.1. Apariția, evoluția și răspândirea grupurilor umane	10
---	----

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3 – ORIENTUL ANΤIC

Omul și mediul

3.1. Popoarele Orientului Antic	12
---------------------------------------	----

De la orașe-stat la imperii

3.2. Reconstituirea istoriei unui oraș-stat	14
3.3. Regate și imperii din Orientul Antic. <i>Studiu de caz: Egipt, Persia, regatul evreilor</i>	16
3.4. Viața cotidiană în Orientul Antic	18

Moștenirea culturală a Orientului Antic

3.5. Școala, literatura, cunoștințele științifice, arta. <i>Studiu de caz: Piramidele</i>	20
---	----

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4 – GRECIA ANTICĂ

Omul și mediul

4.1. Grecia arhaică. <i>Studiu de caz: Iliada și Odiseea</i>	22
--	----

Formarea polisului și a democrației. Colonizarea greacă

4.2. Formarea polisului și a democrației	24
--	----

Lumea greacă a secolului al V-lea î.H.

4.3. Războaiele medice. <i>Studiu de caz: Maraton</i>	26
---	----

4.4. Pericle și epoca sa. <i>Studiu de caz: O zi în agora</i>	28
---	----

Lumea elenistică

4.5. Imperiul Macedonean. <i>Studiu de caz: Alexandru cel Mare</i>	30
--	----

Cultura greacă și elenistică

4.6. Descrierea unui templu. Descrierea unor sărbători. Educația, statutul femeii	32
---	----



UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5 – LUMEA TRACO-GETO-DACĂ

5.1. Raporturile geto-dacilor cu lumea greacă și cu cea romană. *Studiu de caz: Sarmizegetusa* 34

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6 – LUMEA ROMANĂ

Omul și mediul

6.1. Așezarea și locuitorii Italiei în Antichitate 36

Republica romană

6.2. Roma: De la regalitate la republică. *Studiu de caz: Legea celor 12 table* 38

6.3. Războaiele punice 40

Imperiul Roman

6.4. Principatul 42

6.5. Întinderea și organizarea imperiului 44

Cultura romană

6.6. Influența culturii și a civilizației romane în lume 46

Declinul Imperiului Roman

6.7. Criza Imperiului Roman 48

6.8. Creștinismul de la Constantîn cel Mare la Teodosiu 50

6.9. Menținerea Imperiului Roman de Răsărit. *Studiu de caz: Constantinopolul* 52

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7 – GENEZA LUMII ÎN MILENIUL I

Constituirea regatelor romano-germane

7.1. Formarea de noi popoare europene 54

7.2. Imperiul Carolingian 56

Etnogeneza românească. Primele formațiuni statale

7.3. Etnogeneza românească 58

7.4. Primele formațiuni politice românești 60

Lumea slavă

7.5. Lumea slavă în secolele VII – X. *Studiu de caz: Rusia kieveană* 62

Lumea arabă

7.6. Formarea și expansiunea statului arab. *Studiu de caz: Mecca* 64



INTRODUCERE ÎN STUDIUL ISTORIEI

1.1. ISTORIA CA ȘTIINȚĂ. OMUL ȘI MEDIUL

ȘTIINȚA ISTORIEI

definiție

- *istoria* = știință care studiază dezvoltarea societății omenești (sub aspect economic, social, politic și cultural) de la apariția acesteia și până în prezent

obiect de studiu

- idei/fapte/evenimente istorice = idei/fapte/evenimente care au influențat în mod hotărâtor evoluția unui popor sau a întregii omeniri

importanța studierii istoriei

- *historia magistra vitae* („istoria este învățătorul vieții”, Cicero)

definiție

- izvoarele istorice = urme, dovezi, mărturii care ajută la reconstituirea diferitelor aspecte ale vieții oamenilor

izvoarele istorice

clasificare

- izvoare nescrise – unelte ♦ arme ♦ vase ♦ podoabe ♦ locuințe ♦ morminte etc.
- izvoare scrise – inscripții ♦ monede ♦ documente ♦ hărți ♦ scrieri istorice și literare etc.
- izvoarele istorice sunt păstrate în arhive, muzee, biblioteci etc.

arheologia

- știință ajutătoare a istoriei, care se ocupă cu studiul izvoarelor foarte vechi, aflate în pământ și scoase la lumină, prin săpături, de către arheologi

epocă istorică – perioadă în dezvoltarea omenirii care se deosebește de celelalte prin anumite caracteristici sau fapte istorice importante

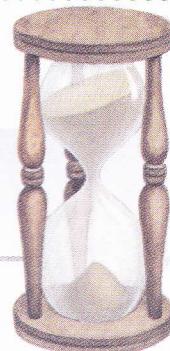
cultură materială – valorile materiale create de omenire pe parcursul istoriei (unelte, arme, construcții, îmbrăcăminte etc.)

cultură spirituală – valorile spirituale (opere artistice, religii, obiceiuri etc.), create de omenire pe parcursul istoriei

civilizație – nivel de dezvoltare materială și spirituală a societății, a unui popor, a unui stat, dintr-o epocă dată

CRONOLOGIA

- Cronologia este știința ajutătoare a istoriei, care se ocupă cu încadrarea în timp a evenimentelor, a faptelor și a proceselor istorice.



- înainte de nașterea lui Iisus Hristos (î.H.)
- după nașterea lui Iisus Hristos (d.H.)
- ordinea datelor istorice este descrescătoare (î.H.) și crescătoare (d.H.)

- **anul** = 365/366 de zile
- **deceniul** = 10 ani
- **secolul sau veacul** = 100 de ani
- **mileniul** = 1000 de ani
- **2 ere istorice**

unități de
timp istoric

- **epoca preistorică**
- **epoca antică**
- **epoca medievală**
- **epoca modernă**
- **epoca contemporană**

epoci
istorice

OMUL ȘI MEDIUL

evoluție

- Viața oamenilor este strâns legată de mediul în care a apărut și s-a dezvoltat, mediul oferind oamenilor condiții de viață propice și resurse naturale.
- Omul și-a modelat viața în funcție de acestea sau le-a modificat după propriile nevoi.

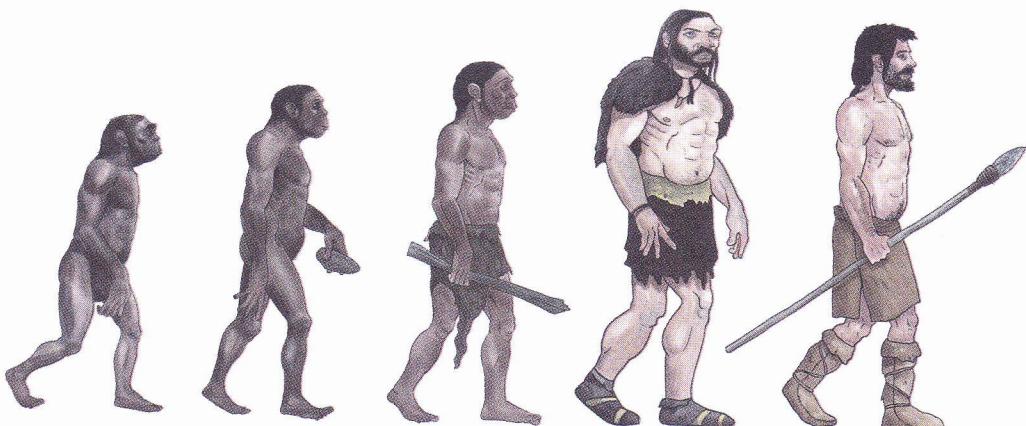
1.2. MARILE ZONE
DE APARIȚIE A CIVILIZAȚIEI

..... ORIGINEA OMULUI

- Apariția omului a fost rezultatul unei lungi evoluții, începute cu milioane de ani în urmă în Africa de Est.
- Omul s-a desprins din ordinul primatelor.

Etapele
evoluției

- **6 – 5 mil. î.H.** ■ *Australopitecul* – Africa de Est
- **4 – 3,5 mil. î.H.** ■ *Homo Habilis* – întreaga Africă
- **2 mil. î.H.** ■ *Homo Erectus* – s-a răspândit în Europa și în Asia
- **200 000 – 100 000 î.H.** ■ *Homo Sapiens* – s-a răspândit și în continentul America
- **40 000 – 35 000 î.H.** ■ *Homo Sapiens Sapiens*



- Aventura umană a cuprins treptat toate continentele. ♦ Apariția lui *Homo Sapiens Sapiens* marchează desprinderea definitivă a omului din rândul animalelor.

Teorii despre
originea omului

{ Teoria evoluționistă ■ omul are ca strămoș maimuța (Charles Darwin – 1859)

Teoria creaționistă ■ omul a fost creat de Dumnezeu



Concentrat de istorie 5

Scheme recapitulative și
teste de evaluare

altfel



CUPRINS TESTE DE EVALUARE

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1 – INTRODUCERE ÎN STUDIUL ISTORIEI

1.1. Istoria ca știință. Omul și mediul	6
1.2. Marile zone de apariție a civilizației	8

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 2 – PREISTORIA UMANITĂȚII

2.1. Apariția, evoluția și răspândirea grupurilor umane	10
---	----

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 3 – ORIENTUL ANΤΙC

Omul și mediul

3.1. Popoarele Orientului Antic	12
---------------------------------------	----

De la orașe-stat la imperii

3.2. Reconstituirea istoriei unui oraș-stat	14
3.3. Regate și imperii din Orientul Antic. <i>Studiu de caz: Egipt, Persia, regatul evreilor</i>	16
3.4. Viața cotidiană în Orientul Antic	18

Moștenirea culturală a Orientului Antic

3.5. Școala, literatura, cunoștințele științifice, arta. <i>Studiu de caz: Piramidele</i>	20
---	----

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 4 – GRECIA ANTICĂ

Omul și mediul

4.1. Grecia arhaică. <i>Studiu de caz: Iliada și Odiseea</i>	22
--	----

Formarea polisului și a democrației. Colonizarea greacă

4.2. Formarea polisului și a democrației	24
--	----

Lumea greacă a secolului al V-lea î.H.

4.3. Războaiele medice. <i>Studiu de caz: Maraton</i>	26
---	----

4.4. Pericle și epoca sa. <i>Studiu de caz: O zi în agora</i>	28
---	----

Lumea elenistică

4.5. Imperiul Macedonean. <i>Studiu de caz: Alexandru cel Mare</i>	30
--	----

Cultura greacă și elenistică

4.6. Descrierea unui templu. Descrierea unor sărbători. Educația, statutul femeii	32
---	----



UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 5 – LUMEA TRACO-GETO-DACĂ

- 5.1. Raporturile geto-dacilor cu lumea greacă și cu cea romană. *Studiu de caz: Sarmizegetusa* 34

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 6 – LUMEA ROMANĂ

Omul și mediul

- 6.1. Așezarea și locuitorii Italiei în Antichitate 36

Republica romană

- 6.2. Roma: De la regalitate la republică. *Studiu de caz: Legea celor 12 table* 38

- 6.3. Războaiele punice 40

Imperiul Roman

- 6.4. Principatul 42

- 6.5. Întinderea și organizarea imperiului 44

Cultura romană

- 6.6. Influența culturii și a civilizației romane în lume 46

Declinul Imperiului Roman

- 6.7. Criza Imperiului Roman 48

- 6.8. Creștinismul de la Constantin cel Mare la Teodosiu 50

- 6.9. Menținerea Imperiului Roman de Răsărit. *Studiu de caz: Constantinopolul* 52

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 7 – GENEZA LUMII ÎN MILENIUL I

Constituirea regatelor romano-germane

- 7.1. Formarea de noi popoare europene 54

- 7.2. Imperiul Carolingian 56

Etnogeneza românească. Primele formațiuni statale

- 7.3. Etnogeneza românească 58

- 7.4. Primele formațiuni politice românești 60

Lumea slavă

- 7.5. Lumea slavă în secolele VII – X. *Studiu de caz: Rusia kieveană* 62

Lumea arabă

- 7.6. Formarea și expansiunea statului arab. *Studiu de caz: Mecca* 64

1.1. ISTORIA CA ȘTIINȚĂ.
OMUL ȘI MEDIUL

... TEST DE EVALUARE ...

SUBIECTUL I

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre afirmațiile date.

1. Știință care se ocupă cu încadrarea în timp a evenimentelor, faptelor și proceselor istorice se numește:

a. arheologie; b. cronologie; c. istorie; d. speologie.

2. Secolul este o unitate de timp istoric desemnând:

a. 10 ani; b. 100 de ani; c. 1000 de ani; d. 1 an.

3. Armele de tip medieval sunt izvoare:

a. scrise; b. numismatice; c. nescrise; d. cartografice.

4. Cea mai apropiată epocă de zilele noastre este epoca:

a. antică; b. medievală; c. modernă; d. contemporană.
(20 puncte)

SUBIECTUL II

Realizează corespondența dintre termenii din coloana A și cei din coloana B. (Scrie perechile corecte dintre fiecare literă din coloana A și cifra corespunzătoare din coloana B.)

A

- a. economie
b. eră
c. hartă
d. natură

B

1. mediu
2. arheologie
3. cronologie
4. izvor istoric
5. istorie

(12 puncte)

SUBIECTUL III

Completează spațiile libere cu termenii corespunzători din lista de mai jos.

Istoria studiază aspecte ale vieții a oamenilor din cele mai vechi timpuri până astăzi.

Omul se adaptează la și îl transformă potrivit nevoilor sale.

Izvoarele istorice se împart în două mari categorii: și

Cronologia folosește ca unități de măsurare a timpului istoric: anul, deceniul, secolul, , epoca.

Principalele epoci din istoria omenirii, în succesiunea lor, au fost: Preistoria, Antichitatea, Evul Mediu, și Epoca Contemporană.

Lista de cuvinte: Epoca Modernă, izvoare nescrise, mediu, economice, sociale, politice și culturale, izvoare scrise, mileniul.

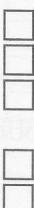
(20 puncte)

SUBIECTUL IV

Marchează cu A (adevărat) sau F (fals) propozițiile de mai jos.

1. Exemple de izvoare scrise sunt inscripțiile, monedele, documentele, hărțile, scrierile istorice și literare.
 2. Cronologia se ocupă cu studiul izvoarelor foarte vechi.
 3. Cea mai apropiată epocă de zilele noastre este Epoca Modernă.
 4. Domnitorii și luptele lor reprezintă un aspect al vieții politice studiat de istorici.
 5. *Historia magistra vitae.*

(20 puncte)



SUBIECTUL V

Se dau următorii termeni: *cultura spirituală, cultura materială, civilizație, mediu natural, epoci istorice*. Elaborează un text istoric de $\frac{1}{2}$ pagină, utilizând termenii enumerati. Se puntează și introducerea, cuprinsul și încheierea.

(18 puncte)

Oficiu: 10 puncte
Total: 100 de puncte

Discută cu părinții și află dacă și în ce mod a fost pentru ei valabilă expresia *historia magistra vitae*.

Realizați o miniexpoziție cu toate materialele-izvoare istorice pe care le puteți aduce la școală. Inventariați ce informații vă oferă acestea și apreciați dacă vă vor folosi cândva.

TEST DE EVALUARE

SUBIECTUL I

Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect, pentru fiecare dintre afirmațiile de mai jos.

1. Autorul teoriei evoluționiste a fost:

- a. Charles Dickens; b. Charles Darwin; c. Charles de Gaulle; d. Charles Daly.

2. Australopitecul a apărut acum:

- a. 10 mil. de ani; b. 6 – 7 mil. de ani; c. 5 mil. de ani; d. 2 mil. de ani.

3. Desprinderea definitivă a omului din rândul animalelor a fost marcată de:

- a. Australopitec; b. Homo Sapiens Sapiens; c. Homo Habilis; d. Homo Erectus.

4. Omul a apărut pentru prima dată în:

- a. Africa de Est; b. Africa de Vest; c. Africa Centrală; d. Africa de Sud.

(20 puncte)

SUBIECTUL II

Realizează corespondența dintre termenii din coloana A și cei din coloana B. (Scrie perechile corecte dintre fiecare literă din coloana A și cifra corespunzătoare din coloana B.)

A

- a. Australopitecul
b. Homo Erectus
c. Homo Habilis
d. Homo Sapiens

B

1. 4 – 3,5 milioane î.H.
2. 200 000 – 100 000 î.H.
3. 2 milioane î.H.
4. 40 000 – 35 000 î.H.
5. 6 – 5 milioane î.H.

(12 puncte)

SUBIECTUL III

Completează spațiile libere cu termenii corespunzători din lista de mai jos.

Primele apariții ale omului au fost semnalate în Mai târziu, urme ale lui Homo Habilis s-au găsit în Din Africa, omul s-a răspândit mai întâi în Pe măsură ce clima a devenit tot mai blândă, omul s-a răspândit în întreaga lume, fiind întâlnit peste tot.

Lista de cuvinte: Homo Sapiens Sapiens, Africa de Est, Homo Habilis, Africa, Europa, Asia, America.

(20 puncte)

SUBIECTUL IV

Marchează cu A (adevărat) sau F (fals) propozițiile de mai jos.

1. Omul are o poziție bipedă.
 2. Charles Darwin a susținut crearea omului de către Dumnezeu.
 3. Civilizația greacă a apărut și a evoluat în Orientalul Antic.
 4. Marea în jurul căreia au apărut vechi civilizații este Marea Mediterană.
 5. Una din cele mai recente civilizații este civilizatia sumeriană.

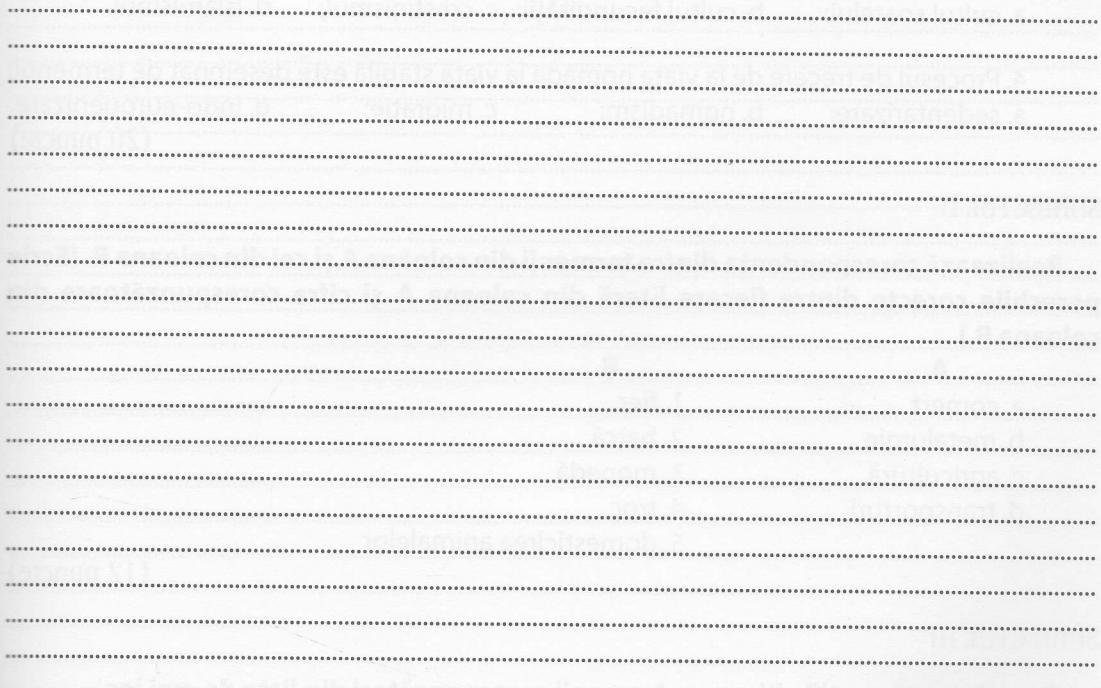
(20 puncte) □



SUBIECTUL V

Se dau următorii termeni: *Orientul Antic, Europa, civilizații, egipteni, greci*. Elaborează un text istoric de $\frac{1}{2}$ pagină, utilizând termenii enumerați. Se punctează și introducerea, cuprinsul și încheierea.

(18 puncte)



Oficiu: 10 puncte

Total: 100 de puncte

POST-EVALUARE. *Istoria în viața mea*

Întocmește o *Fișă de cercetare* cu privire la originea omului și adună cât mai multe argumente pentru fiecare dintre teoriile cunoscute în domeniu: *Teoria creaționistă* și *Teoria evoluționistă*. Poartă discuții cu ceilalți colegi de clasă pe această temă, la diverse discipline, și trage concluzia care dintre cele două teorii este mai credibilă.